

סבת האש קפרי-כפר

קרבן מלחמת המעמדות

סוף סוף, אחרי עשרה חודשי עבודה מאו- מצים, זכיתי לעבור את טבילת האש שלי. איני יכול להתפאר, אומנם, שערכתי את הקרב הראשון שלי עם מנגנון החושך, אבל גם אירגון יצרני הבלוקים בפרדס-כץ זה לא דבר שהולך ברגל.

ביוון שההגיון מחייב להתחיל ראשון רא- שון ואחרון אחרון, או אני מתחיל בזה שיום אחד בא אלי אחד ואמר לי שיש גבול לנושאים מצחיקים וצריך פעם אחת לכתוב גם משהו רציני, מנקודת-ראות אנושית, שאלתי אותו: מה למשל? ענה לי, למשל הסיפור על הערבים העובדים בתעשיית ה- בלוקים בפרדס-כץ, שאין להם מנוחה לא ביום ולא בלילה. ביום רודפים אותם יצרני הבלוקים ובלילה ניידות המשטרה. כששמעתי את זה, נסעתי לתעשיית הבלוקים ב- פרדס-כץ לכתוב משהו אנושי.

הגעתי לתעשיית הבלוקים בפרדס-כץ, על הסיבוב, והלכתי לחפש שם מישהו שיספר לי מה הולך כאן, הסתובבתי בין רחובות של בלוקים. כשגיליתי, פיתאום, פועל אחד משקה בלוקים בצניור-גומי, שאלתי אותו אם אפשר לדבר איתו אחרי גמר העבודה. לא הספקתי לשאול אם אפשר לראות אותו אחרי העבודה וטיפוס אחד גדול ושמן הפסיק אותי באמצע ואמר לי שלא אפריע לפועלים שלו לעבוד ואם אני רוצה לדבר איתו שאדבר איתו רק אחרי שיגמור את העבודה. הלכתי וחזרתי אחרי שגמר את העבודה.

השעה הייתה חמש ורבע והפועלים שכבר ידעו על בואי, חיכו לי בתוך מחסן קטן, שסביבו היו פזורות מיטות עץ ועליהן שמיות קרועות. הם חיכו לי בתוך המחסן, כשהם יושבים על ארגזים הפוכים ושומרי רים למעני את הכיסא הבודד. חמישה היו שם, חמישה פועלים ערביים מאום אל-פחם, שחיו בקוצר-רוח להודמנות הנדירה לגולל בפני עתונאי את מה שמעיק להם על הלב. מה שהעיק להם על הלב לא היה, כמו שאפשר לחשוב, משהו גדול או מפליא, אלא סיפור פשוט וצנוע, שהתחיל בכיכוד הלך פעם מוחמד אשחרי מאום אל-פחם לחפש עבודה בתל-אביב, באמצע מיבצע סיני, וכיצד מצא עבודה אצל יצרן הבלוקים שמעון יעקב, שפועליו היו באותו זמן מגורייסים לצבא. מאז אותו יום ועד היום עובדים מוחמד אשחרי וידידיו — מוחמד נימר, מוחמד עלי אסעד, מוחמד עטייה, אחמד חסאן אסעד ועוד כמה אחרים —

הקיפו אותי מארבעה עברים וצעקו עלי — "בוגד ומנהל!" כיוון שלא הכרתי את הדרקונים לפני כן, שאלתי אותם עם מי יש לי פה עסק. החוצפה הזאת הוציאה אותם עוד יותר מכליהם והם דרשו שאמסור להם את המד- ברת עם הציורים. כיוון שלא מראים לטיפש חצי עבודה, ביקשתי מהם לחכות עד ש- אנמור. מכאן ואילך אני כבר לא זוכר בדיוק מה קרה, כי כל השלושה התנפלו עלי ובזמן שהאחד החזיק אותי והשני היכה

השחורות שראיתי סביב המחסן. אחרי ש- הולכים לישון, נרדמים, וישנים שעתים או שלוש שעות, ואז מתחילה האפופיה הגדולה, כאשר ניידות המשטרה מגיעות, ומתחילות להעיר את הפועלים כדי לבדוק את רשיונות היציאה מטעם המימשל הצבאי. זה באמת סיפור פשוט, שאין בו כלל סנסאציה. לילה-לילה, לפעמים לא לילה-לילה בדיוק אלא פעם בשתי לילות, מעירים אותם מהשינה ובודקים את הננירות. בודקים, מה בודקים? ואם לבדוק, למה לעשות זאת

בייצור בלוקים בקבלנות, כשהם מקבלים ארבעה גרוש ושמונה מיל בעד כל בלוק. כמו שאתם יכולים כבר לתאר לעצמכם, מתחילים את העבודה בשלוש בבוקר. עושים תערוכת מלט ודופקי סאת הבלוקים, ואחרי כן מסדרים את הבלוקים שורות-שורות ו- קומות-קומות, עד שעה חמש בערב. עובדים 12 עד 14 שעות ביום ועושים, בערך, 250 בלוקים, לפי ארבעה גרוש ושמונה מיל החתיכה, שזה כ-300 לירות לחודש. אחרי שגומרים את העבודה בחמש, מתר-

שלושת יצרני-הבלוקים שהתנפלו עלי כפי שנראו לעיני התרופות אחרי שנשברו לי המשקפיים

אותי, חטף השלישי את המחברת וקרע את הציור המיסכן לתתיכות, כשעל פניו שפוכה הבעת ניצחון מטומטמת.

אחרי שהתעורתי מן ההתקפה המוחצת, ממנה יצאתי בשלום — אם לא נספור כמה מכות יבשות, סריטה אחת וזוג משקפיים שבור — הלכתי לחפש טלפון כדי לקרוא למשטרה. כיוון שהייתי בלי מישקפיים, התי- חלתי לגשש את דרכי כסומא בארובה, כשאני מנסה לזהות פתח של חנות. בסוף היה נדמה לי שמצאתי משהו כזה. ניכנסתי לתוכו ושאלתי אם אפשר לטלפן.

איך ששאלתי, ועשרת האנשים שישבו באותו חדר קפצו ממקומם ואילוילי אחד שהגן עלי, איני יודע אם הייתי עכשיו חי במידה מספקת כדי לכתוב לכם מה שאתם קוראים. התברר, שמרוב עיוורוני ניכנסתי לחפש טלפון ישר בלוע האריה: אסיפה כללית של אירגון יצרני הבלוקים בפרדס- כץ, והם הם שלפני חמש דקות שלחו שלו- שה מחבריהם, את יהודה באום, את אליעזר שטרן, ועוד אחד שאיני יודע את שמו, לשבור לי את העצמות.

כיוון שכאן סוף הסיפור, מגיע זמנו של מוסר ההשכל, אך לדאבוני אין מוסר השכל לסיפור, מפני שאת המכות שקיבלתי לא קיבלתי בתואר כתב של העולם הזה אלא בתור נציג של ההסתדרות שבא לארגן את הפועלים למאבק על תנאי-עבודה יותר טובים ועל זה כבר אמר הכתוב שטעות לעולם חוזרת.

כה אמר טוסנרהינדי:

שלה לחמך על פני המים כי ברבות הימים תמצאנו מרות במרגרינה.

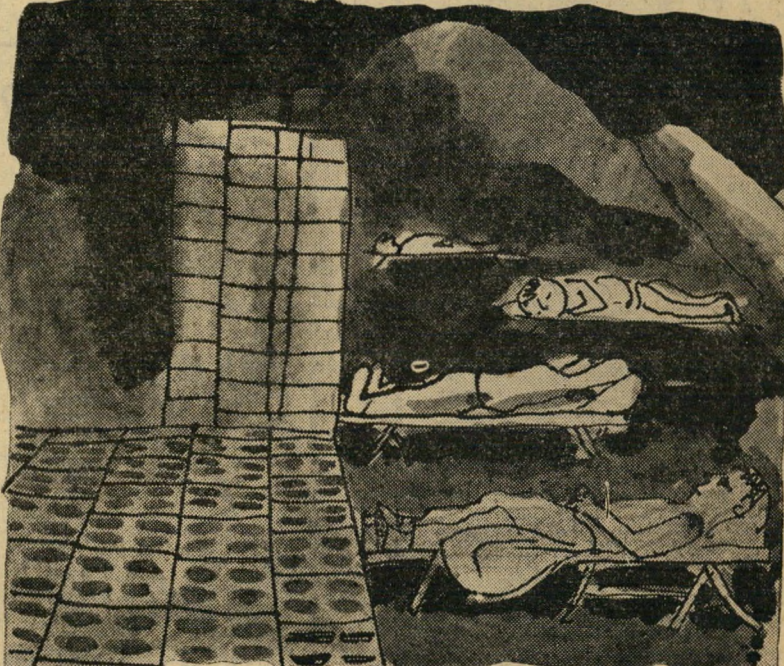
באמצע הלילה? לא יודעים. אולי זה נגד בסתון הגדינה שערבים עושים בלוקים בארבעה גרוש ושמונה מיל החתיכה ויכולו לישון בשקט. ככה עובר יום ושבו, חודש ושנה. עובדים ביום ולא ישנים בלילה ופעם בשלושה שבועות נוסעים לכפר לראות את האשה והילדים, ופעם בשלושה חודשים נוסעים לחדש את רשיון-היציאה. מחודשים את הרשיון ומיד באים בחזרה, מפני שאם לא חוזרים מיד לעבודה מתחיל הבעלכית לצעוק ולדרוש תעודת-רופא על האיחור. לא שאיכפת לו כל-כך על הבריאות, כמו שאיכפת לו על יום עבודה שהלך לאיבוד (250 בלוקים).

חוץ מן הסיפורים הישנים, יש גם סיפורים חדשים. הנה, לפני הבחירות, נזכרה פיתאום ההסתדרות שיש פועלים העובדים 12 שעות ביום בלי חופש, בלי דמי-מחלה, בלי ביטוח לאומי ובלוי תנאים סוציאליים. באו לדבר, אבל יצרני הבלוקים לא רוצים לשמוע, כי יודעים שאם יצליחו למשוך את העניינים עד אחרי הבחירות, יהיה להם שקט לעוד ארבע שנים.

רשמתי את הכל במחברת ואחרי שרשמתי, יצאתי מהמחסן והתחלתי לצעיר את מיטות העץ הרעועות שהרוח והטל השחירו אותן, וחשבתי לעצמי שאולי כדאי לבלות כאן לילה שלם בשביל לראות ולהוכיח אם כל מה שנאמר לי, באמת יש לו רגליים.

איך שאני עומד ומצייר, והנה צל מאיים יחל על המחברת. הרמתי את עיני וראיתי שלושה דרקונים זועמים עולים עלי, ואחד מהם מזויין במקל. אני מקווה שברור לכם שלא היו אלה דרקונים ממש, אלא רק שלושה אנשים שעל רקע השמש השוקעת, נראו כשלושה דרקונים. השלושה, שניים מהם היו גדולים ושמינים ואחד רזה וקטן,

הצים מתחת לברו, הולכים למכולת ומביאים קצת ירקות ואולי גם קופסת בשר ואוכלים בחוץ, בחברתם האדובים של הובובים. איכשהו, מעבירים את הזמן עד שמונה, ובשמונה, שמונה-וחצי בערב הולכים לישון תחת כיפת השמיים על אותן מיטות-העץ

וכך ישנים הם תחת כיפת השמיים ליד ערימת הבלוקים